

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร

ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ

๑.๑ หน่วยงานหลัก: มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ

๑.๒ หน่วยงานบูรณาการ: หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบาย

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท ๑๕ พลังทางสังคม ประเด็นแผนย่อย

๔.๑.๑ การเสริมสร้างทุนทางสังคม

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมวดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม : แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม

๒.๔ นโยบายรัฐบาล : พัทธการรักษาวัวซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สืบสานต่อทอดโครงการพระราชดำริและโครงการตามแนวพระราชดำริ เพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวางรากฐานของประเทศ การขับเคลื่อนการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (นายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี : ๒๙ กันยายน ๒๕๖๘)

๓. หลักการและเหตุผล

โครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเอาแนวพระราชดำริไปพัฒนาทั่วประเทศ หลักการพัฒนามุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พึ่งตนเองได้ พัฒนาให้สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ในท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมชาติ เรียบง่ายและประหยัด สามารถนำไปปฏิบัติได้เอง แล้วกระจายไปสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกิดการพัฒนา พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หลักการดำเนินงานเป้าหมายเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ตลอดจนพื้นที่ทำกินเพื่อให้ราษฎรอยู่รอดพอเพียงในสภาพภูมิสังคมสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การขับเคลื่อนโครงการเริ่มต้นที่จังหวัดน่าน เนื่องจากจังหวัดน่านมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์ เป็นต้นน้ำน่านที่เป็นหัวใจสำคัญของระบบน้ำในประเทศไทย (ร้อยละ ๔๕ ของแม่น้ำเจ้าพระยา) โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน รวม ๑๕ อำเภอของจังหวัดน่าน ได้แก่ อำเภอสองแคว ท่าวังผา เจริญพระเกียรติ บ่อเกลือ เชียงกลาง สันติสุข แม่จริม เวียงสา นาน้อย นาหมื่น บ้านหลวง เมืองน่าน ภูเพียง พงษ์ช้าง และอำเภอบัว เพื่อการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ต้นน้ำ ผืนลาดป่าเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดและทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกร โดยการให้ความรู้และการสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ให้เกิดการผลิตรายมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน (ส.ป.ก.น่าน) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับจังหวัดน่าน และประธานคณะทำงานโครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ เพื่อร่วมพัฒนาในฐานะคณะทำงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการปิดทองหลังพระฯ ตามคำสั่งจังหวัดน่าน ต่อมา มีการปรับแผนงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระฯ โดยดำเนินการในพื้นที่ ๙ อำเภอ ได้แก่ อำเภอบัว อำเภอกู่เพียง อำเภอเจริญพระเกียรติ อำเภอบ้านหลวง อำเภอท่าวังผา อำเภอสันติสุข อำเภอเชียงกลาง อำเภอเวียงสา และอำเภอเมืองน่าน ตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และเป้าหมายของโครงการ โดยวิธีการบูรณาการ

ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ข้าราชการและประชาชนน้อมนำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเผยแพร่สู่ทุกชนบท ทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศ วิกฤติ น้ำ วิกฤติอาหาร วิกฤติพลังงาน และวิกฤติภาวะโลกร้อน โดยยึดหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ในทุกขั้นตอนของการดำเนินตามโครงการปิดทองหลังพระฯ มีเจตนารมณ์แนวทางการดำเนินการและกิจกรรมร่วมมือโดยมีความคาดหวังว่าวันหนึ่งพื้นที่ที่ขยายออกไป ท้ายที่สุดก็จะประสานเป็นพื้นที่เดียวกัน ธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ประชาชนน้อมนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ส.ป.ก. วางแผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ภายใต้โครงการปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีอาชีพและสร้างรายได้ที่ผสมผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการวางแผนดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายตามลำดับขั้นตอน เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายจะต้องไม่กลับไปแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยวสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำเกษตรผสมผสานที่สร้างรายได้ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ใน ๖ มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม มาส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกร

๔.๒ เพื่อให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน สร้างความหลากหลายในพื้นที่ มีรายได้ที่ผสมผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ

๕. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑๐๐ ราย

๖. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

๗. วิธีดำเนินการ

๗.๑ จัดทำแผนปฏิบัติการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

๗.๒ ประสาน สืบสวนข้อมูลพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ

๗.๓ คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๔ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๕ สนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ ราย

๗.๖ คัดเลือกเกษตรกรที่พร้อมในการพัฒนาให้เป็นตัวอย่างด้านการบริหารจัดการพื้นที่และการประกอบอาชีพด้วยการพึ่งพาตนเอง และให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๑ ราย

๗.๗ การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ ALRO Tracking และรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี

๗.๘ การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และเกษตรกรตัวอย่าง

๗.๙ การสร้างภาพลักษณ์ผลการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริ การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ และการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

๗.๑๐ การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด/ส่วนกลาง

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมาย ได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ จำนวน ๑๐๐ ราย

๘.๒ เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมาย น้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๘.๓ ผลสัมฤทธิ์ : ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐

๑๐. งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น ๑,๑๐๐,๕๐๕ บาท (หนึ่งล้านหนึ่งแสนห้าร้อยห้าบาทถ้วน) ประกอบด้วย

๙.๑ งบประมาณตาม พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๙๗๒,๑๐๕ บาท (เก้าแสนเจ็ดหมื่นสองพันหนึ่งร้อยห้าบาทถ้วน)

๙.๒ เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๑๒๘,๔๐๐ บาท (หนึ่งแสนสองหมื่นแปดพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

๑๑. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ เกษตรกรน้อมนำแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ใน ๖ มิติหลัก ได้แก่ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ไปปฏิบัติ จนสามารถประกอบอาชีพและใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติได้

๑๒.๒ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่านทำการเกษตรแบบผสมผสาน สร้างความหลากหลายในพื้นที่ มีรายได้ที่ผสานไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ สามารถพึ่งตนเองได้

๑๒.๓ เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ